

Vergaderjaar 2016–2017

32 605

Beleid ten aanzien van ontwikkelingssamenwerking

Nr. 193

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 januari 2017

In september 2015 zijn de nieuwe duurzame ontwikkelingsdoelen (Sustainable Development Goals, SDG's) door de Verenigde Naties aangenomen, waaronder SDG 6 over Water en Sanitatie. Met het aannemen van deze doelen en de aankondiging in datzelfde jaar dat Nederland 30 miljoen mensen wil voorzien van duurzame toegang tot veilig drinkwater en 50 miljoen mensen van duurzame toegang tot sanitaire voorzieningen, werd het noodzakelijk om het bestaande beleid aan te scherpen. Na een brede consultatie met de Nederlandse drinkwater, sanitatie en hygiëne (WASH) sector is een nieuwe strategie opgesteld. Met deze brief bied ik u de WASH strategie 2016–2030 aan¹.

Water en sanitatie zijn cruciaal voor ontwikkeling en economische groei

Grote delen van de wereld kampen met waterschaarste, andere met overlast. Kwetsbare gebieden in Afrika en Azië strijden tegen droogte. Een tekort aan schoon water en sanitaire voorzieningen kost mensenlevens en ontwricht de economie. Tevens vormen watertekorten en de groeiende druk op schaarse natuurlijke hulpbronnen in een toenemend aantal regio's in Noord Afrika en het Midden Oosten een belangrijke oorzaak van conflict en migratie.

Met de ontwikkeling van deze gezamenlijke strategie beoogt Nederland bij te dragen aan de volgende bredere maatschappelijke effecten:

- Armoedebestrijding en uitvoering duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's), met name gericht op SDG6: alle mensen hebben in 2030 duurzaam toegang tot schoon drinkwater en sanitatie en het aquatisch ecosysteem is gezond;

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

- Het mensenrecht op water en sanitatie, zoals Nederland in 2010 heeft onderschreven, gericht op het systematisch meenemen van dit mensenrecht in alle fasen van programma ontwikkeling, uitvoering en tijdens de monitoring;
- Duurzame, inclusieve economische groei.

Uitgangspunten nieuwe WASH strategie

Centrale uitgangspunten in het kader van WASH blijven: dienstverlening aan de allerarmsten, opbouw van lokale capaciteit en wet- en regelgeving. De belangrijkste nieuwe elementen van de WASH strategie zijn een verhoogde aandacht voor gender; de verlenging van de duurzaamheidsclausule van 10 naar 15 jaar; het aantrekken van private financiering («leverage») en de noodzaak van adaptatie aan klimaatverandering. De verhoogde aandacht voor genderaspecten leidt ertoe dat vrouwen kunnen laten zien dat ze verandering teweeg kunnen brengen en een leidende rol kunnen vervullen in lokale besluitvorming, bij dienstverlenende organisaties en in WASH comités. Met het ondertekenen van de duurzaamheidsclausule verbinden uitvoerende partijen zich om gerealiseerde WASH voorzieningen nog 15 jaar na oplevering functionerend en in goede staat te houden. In het licht van de stijgende kosten van WASH voorzieningen worden ODA middelen strategisch ingezet als hefboom om non-ODA financiering aan te trekken uit de private sector; in dit kader zullen partnerschappen met allianties van organisaties en bedrijven worden gesloten. Met het oog op klimaatverandering en de invloed die dit heeft op de waterhuishouding, zullen adaptieve maatregelen worden genomen om de beschikbaarheid van water veilig te stellen.

Nederlandse kennis en ervaring

De complexiteit van de water- en sanitatieproblematiek vraagt om een integrale benadering met inzet van alle betrokken stakeholders. Alleen met een gezamenlijke inzet kunnen de doelstellingen worden gehaald. De integrale benadering vergt ook een preventieve en participatieve aanpak rond waterzekerheid: tegengaan van overstromingsgevaar, waterschaarste en watervervuiling. Nederland heeft op dit gebied een uitstekende reputatie.

Met het oog op de kennis en ervaring die Nederland heeft op het gebied van preventie en participatie en op basis van de ervaringen die zijn opgedaan met het realiseren van WASH doelstellingen in de afgelopen 10 jaar, liggen er kansen om in nauwe samenwerking met lokale partijen een fundamentele bijdrage te leveren aan de nieuwe SDG doelstellingen. In de nieuwe Nederlandse WASH strategie wordt uiteengezet hoe Nederland in samenwerking met kennisinstellingen, NGO's, de private sector, multilaterale instellingen en ontwikkelingsbanken daar invulling aan wil geven in de periode van 2016 tot 2030.

De operationalisering van de nieuwe WASH strategie

- De nieuwe WASH strategie kent drie speerpunten voor de uitvoering;
- Financiering van WASH programma's die door nationale of lokale autoriteiten, multilaterale banken, private sector, lokale gemeenschappen of kennisinstellingen worden uitgevoerd;
 - Stimulering van samenwerking tussen de publieke sector, de private sector, lokale gemeenschappen en kennisinstellingen om de toegang tot schoon drinkwater voor iedereen te borgen; en
 - Bevorderen van het gebruik van Nederlands kennis en technologie voor het realiseren van deze doelstellingen.

Gebaseerd op deze speerpunten treedt Nederland op als makelaar, brengt partijen samen en beïnvloedt mondiale en lokale beleidsprocessen.

De nieuwe WASH strategie heeft ook een **geografische focus** en wordt uitgevoerd in:

- partnerlanden waar Nederland zich expliciet richt op water en sanitatie. In deze partnerlanden wordt voortgebouwd op bestaande relaties, netwerken en kennis en wordt de link tussen WASH en geïntegreerd waterbeheer gepromoot;
- fragiele en minst ontwikkelde landen waar Nederland WASH interventies ondersteunt via multilaterale organisaties of NGO's;
- transitielanden waar Nederland ontwikkelingssamenwerking combineert met private sector ontwikkelingsinstrumenten voor het creëren van een hefboom voor het aantrekken van private en lokale WASH investeringen en het promoten van business kansen in de sector.

Planning en financiering

De WASH strategie heeft een looptijd van 2016 tot 2030 en loopt daarmee synchroon aan het SDG tijdsframe. Een 5-jarige transitie periode (2016–2020) is voorzien om huidige programmering aan te passen aan de nieuwe strategie. Dit omvat onder andere de herziening van de strategische plannen van ambassades in de partnerlanden, discussies met andere donoren over het verdelen van taken en inzet, waarbij een analyse van de landenspecifieke kosten, de financiering, het aantal te bereiken mensen en de monitoring van het programma een belangrijke rol spelen.

In 2020 zal de voortgang van het programma worden geëvalueerd en waar nodig worden bijgesteld. Resultaten en doelen kunnen per land worden herzien, evenals de kosten per voorziening, het benodigde ODA budget en de aanvullende benodigde financiering van derden. De conclusies uit het evaluatierapport zullen aan het eind van 2020 aan de Kamer worden aangeboden.

Het is van groot belang de beschikbare ODA middelen strategisch in te zetten. Waar mogelijk zal de ODA inzet als hefboom («leverage») worden gecombineerd met het aantrekken van non-ODA financiering. Het totale Nederlandse WASH budget bedraagt Euro 95 miljoen per jaar. Dit jaarlijkse budget wordt ingezet voor het realiseren van de 30/50 miljoen doelstellingen en het transformeren van de WASH sector naar een duurzame toekomst, zoals beoogd met de nieuwe SDG's in 2030. Dat is de ambitie. Het nieuwe WASH beleid blijft een resultaatgericht beleid dat resultaten, streefwaarden en indicatoren heeft verankerd in de begroting.

Samen met de Nederlandse WASH sector is het kabinet geïnteresseerd aan deze nieuwe WASH strategie, het veiligstellen van toegang tot water en sanitaire voorzieningen voor iedereen in 2030 en het strategisch inzetten van onze partners, netwerken en financiers.

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen